ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިންމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2017/HC-A/329
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން، މ. ހިރިގަސްދޮށުގެ / ކ. މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަޟީލަތުންގެ މަޖިލިސް:
ފަޟީލަތުލް ހަސަން ޝަފީޢު
ފަޟީލަތުލް ޢަބްދުލްރައޫފް އިބްރާހީމް
ފަޟީލަތުލް މުޙައްމަދު ފައިސަލް

ނިންމި ތާރީޚް: 15 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1442
28 ޖަނަވަރީ 2021

ހައިކޯޓުގައި ދަޢުވާ ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު: 07 ޛުލްޤަޢިދާ 1438 / 30 ޖުލައި 2017

-

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:

- **ނަންބަރު:** 145-J/MD/2017/4166
- **ނިންމި ކޯޓު:** ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ކޯޓު އަމުރު
- **ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 19 ޖުލައި 2017
- **ނިމުނު ތާރީޚު:** 19 ޖުލައި 2017

ފަރިޔާދު [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
މުޙައްމަދު ފައިސަލް [illegible] ހާޒިރުކުރައްވައެވެ.)

ތަޢާރަފު

1. މިއީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/4166 ކޯޓު އަމުރު ނުރުހުންވާ ގޮތް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] ނޫން [illegible] އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި [illegible]، އަޙްމަދު [illegible] މުޙައްމަދު (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A000003) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] އިސްތިއުނާފު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ކަންހިނގި ގޮތް

2. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު [illegible] މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible].

3. އެ މައްސަލާގައި [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/4166 އަމުރު [illegible]. އެގޮތުން ބަންދުގެ މުއްދަތު ފެށޭ ތާރީޚަކީ 19 ޖުލައި 2017 ކަން އެނގެއެވެ. އަދި މުއްދަތު [illegible] ގަޑި އަކީ 14:30 އެވެ. ބަންދުގެ މުއްދަތު ހަމަވާ ތާރީޚާއި ގަޑި އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

4. އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައި މިވަނީ ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ [illegible] އަމުރެވެ.[1]

---

[1] ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/4166 އަމުރު

އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުން އަޑުއެހުމުގައި ފާހަގަކޮށްދެއްވި ކަންކަން

5. އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ މައްޗަށް ނެރެފައިވާ އަމުރަކީ[2] އޭނާގެ މައްސަލަ ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލާގައި ޖުރުމުގެ ކުރިޔަށް ނުވަތަ ބަންދުކުރުން އިތުރުގޮތުން ކަސަރަތަކަށްނުދެވޭ އެއް ބަންދުގައި ބަހައްޓަމުން އަންގައި ނުކުރުމަށް އަމުރުކުރަށެވެ.

6. މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒުން ކަސަރަތާ ރިޕޯޓް ޖަމާޢަތުގައި އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނު ބަންދުކުރުމަކީ ބަހައްޓަން އަމުރުކުރެއްވުމަށެވެ.

7. އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނު ބަންދުގައި ބަހައްޓަމުން އަޑުއަހަނީ ސަބަބަކީ އޭނާގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅިފައިވާ ކުރި ފުލުހުން ބަލާއިރު، އޭނާގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް އުނިކަމެއްވާނެ ހުރި ފޮރުވާ ހުރަހަކަށްވުމާއި، މައްސަލައިގެ ޝާހިދުން ބިރުދެއްކުން ބަދަލުކޮށް، ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ޖެހޭތީ ނޫން ކަސަރަތުގެ އަދި މައްސަލައިގެ ޝާހިދު ކުރިމަތިވާ މައްސަލައިގެ ޝާހިދުން ބިރުދެއްކުމާއި، ހެކިން ނެތި ބަދަލުކުރުމުގެ ސަބަބުން ފާހަގަކޮށްދެއެވެ.

8. އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނު ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައި ހުންނަނީ އިންސާނީ ކަރާމާތް އުނިކަން ލިބޭގޮތަށް ބަންދުކުރަނީ، މައްސަލައިގެ ދަށުން މިހާރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު ތަނުގައި ކަމަށް ހުށަހަޅުއްވާފައި އަންގާފައިވެއެވެ.

އިސްތިއުނާފުގެ ނުކުތާތައް

9. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފު ޖަހާފައިވަނީ 11 (އެގާރަ) ނުކުތާގެ މައްޗަށެވެ. އެއީ:

9.1 ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއާއި 69 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ ބަންދުކުރުމުގެ ގޮތުގެ ސަބަބުތައް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައިވާކަމަށް ކަމަށް ކުރިމަތިކުރި ނުކުތާ؛

---

[2] ހިސާން ޢަބްދުއްރަޙީމް މަސްޢޫދު

9.2 އަޙްމަދު ފާރިޝް މަރުޙޫމްގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާއާ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

9.3 އަޙްމަދު ފާރިޝް މަރުޙޫމް ހައްޔަރުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރުމުންވެސް އެކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

9.4 އަޙްމަދު ފާރިޝް މަރުޙޫމް ހައްޔަރުކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިޝް މަރުޙޫމް [illegible] [illegible] [illegible] ޤަވާއިދުގެ 202ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

9.5 ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 45ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުކުރުން [illegible] ފާހަގަކުރުމުންވެސް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59ވަނަ މާއްދާއާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

9.6 ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފަށް އަޙްމަދު ފާރިޝް މަރުޙޫމް ހައްޔަރުކުރުން [illegible] ފާހަގަކުރުމުންވެސް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމެއް ނެތި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ.

9.7 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ [illegible] [illegible] ހުށަހަޅާފައިވާ [illegible] [illegible] ސިއްރު ހެކި
ކަމަށްވާއިރު އެއްވެސް [illegible] އަދި [illegible] ނުފޫޒުފޯރުވުމަށް
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާއާ
143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

9.8 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހެކި
[illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 57ވަނަ މާއްދާއާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ
60ވަނަ މާއްދާއާއިވެސް ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

9.9 ހުށަހަޅާފައިވާ އެއްވެސް ހެއްކަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޖިނާއީ
އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ؛

9.10 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށްބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ އަދި

9.11 އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] އަޙްމަދު ފާރިސް މައުމޫން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު
14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާމެދު ހައިކޯޓުގެ ޚިޔާލު

ފުރަތަމަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާއި 69ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ސިއްރުހެކިންގެ ގެނެސްފައިވާކަމަށްބުނެ [illegible] ނުކުތާ

10. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ދިފާޢުގެ ޙައްޤުގައި ހިމެނޭ އެންމެހާ ޝަރީޢަތްތަކެއް ހިންގަންވާނީ އަދުލުވެރިކަމާއެކު، ވަކީލަކާ ނުލައި، ހުށަހަޅާފައިވާ ގޮތުގައިކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އަދި ޝަރީޢަތްތަކުގައި ހުށަހެޅޭ ހެކިތަކާއި ގެންގުޅުމުގެ އިތުބާރާއިބެހޭ އިސްތިސްނާ ހުރިހާކަމެއް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު އެ ހުރިހާކަމެއްގައިވެސް ދިފާޢުގެ ޙައްޤު ލިބިދޭން އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ލިބިދޭންޖެހޭނެކަމަށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަޔާންތަކަށް ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބޭނުންވާ މަޢުލޫމާތު ލިބިދިނުމަށް ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ އެ ޝަރީޢަތް ސާބިތުކުރުމުގެ ކުރިން ގެންގޮސްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރަނީ އެހެންވެ ހުށަހެޅި ވަކިކުރުމުގެ ނޑި ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ކަމަށްވެއެވެ. އަދި މިގޮތުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކުރާ ހުށަހެޅުމެއް އަދި މިނިވަން ދިފާޢުގެ ޙައްޤުތަކަށް ޚިލާފަށް ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންދާ ގޮތަށް ހުށަހެޅިފައިވުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާގައި ޤާނޫނުއަސާސީ އިން ކަށަވަރުކޮށްދޭ އަސާސީ ޙައްޤުތައް ތަފްސީރުކުރުމުގައި ދިފާޢުގެ މުޖުތަމަޢުތަކުން ޤަބޫލުކުރާ އަސާސީ ތަފްސީރުކުރުމަށް ބަލާ ގޮތް ބަލައިގަނެވޭނެ ބައިގެން ނިންމުމެއް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

11. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން މި ދަޢުވާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ އަންގަދު ހާރިސް މަޙްމޫދުގެ ބަދަލުގައި ގެނެއްސަ ނިންމުމަށް ކެރިހުރި ކޮށްގައި ބޭރުގެ ޝަރީޢަތް ނެގުމަށް ސާބިތު ކުރުމަށް ކެރިހުރި ކޮށްގެ ނަތީޖާ އަންގަދު ހާރިސް މަޙްމޫދުގެ ބަދަލު ދެއްކިން ސާބިތުކުރުމަށް އެދި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ސާބިތުކަން ކެރިހުރި ކޮށްގައި އެދިފައިވާކަމަށެވެ. އަދި އަންގަދު ހާރިސް މަޙްމޫދުގެ ބަދަލުގެ ޝަހާދަތު ދެއްކިން ސާބިތުކުރުމުގެ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ 5 ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކުރަން އެންމެހާ ހުށަހަޅައިގެން ސާބިތުކަން ހިންގައިދިނަމަ، އަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް އެދިދާން ހުށަހަޅަން މިންޖުލުމަހުކައި އެއީ ބޭނުންތެރި ހުށަހަޅާކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައި ޤަބޫލުކުރެވޭކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، އަންގަދު ހާރިސް މަޙްމޫދުގެ ބަދަލުގެ

ގޮތުން ނިންމުމުގެ ޝަރީޢަތް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާއި 69ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާ ކަމަށް ބުނެވޭނެ ހަމައެއް އޮތްކަމަށް ނުދެކޭކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

ދެވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާއާ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

12. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، މި ފަރާތުގެ [illegible] ގޮތުން ނިންމުމަށް [illegible] ކޯޓުގައި ޝާހިދުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލިސް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޚިލާފަށްކަމަށްވާތީ، މި މަޖިލިސްގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި ހުށަހެޅުމުން [illegible] [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] [illegible] އިޖުރާއަތުގެ މައްސަލައެއްކަމަށެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި [illegible] [illegible] ކޯޓުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ 2017/HC-A/189 ނަންބަރު [illegible] [illegible] [illegible] (ނ) ގައި ކަނޑައެޅި [illegible] [illegible] [illegible]، އިސްތިއުނާފުކުރި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ [illegible] ނިންމުމެއްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

13. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ ދައުލަތުން [illegible] އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] މަޖިލިސްގެ [illegible] އެ [illegible] އިޖުރާއަތުގެ [illegible]، އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ [illegible] [illegible]. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު)ގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ

ނަންބަރު 2017/HC-A/189 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލު ޚިލާފު ނިންމުމުގެ ދޫނުކުރެވޭނެ

އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

ތިންވަނަ ނުކުތާ: ޝަރީޢަތުން ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން އަމަލުކުރަމުންދާ ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ހުކުމްކުރެއްވުމުގެ ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފަށް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ދޫކޮށްލަން ބޭނުން ހުރިހާ ނުކުތާ

14. އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެ ފަރާތް ހާޒިރުނުވެވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމަކީ އެފަދަ އަޑުއެހުމެއް ނިންމުމުގައި ސިވިލްކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުން އަމަލުކުރަމުންދާ ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ޝަރީޢަތުގެ ހާޒިރުނުވެވުނު އަޑުއެހުމުގެ ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފަށް ބާއްވާފައިވާ ކަމަށެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް ހާޒިރުނުވެވުނު ޝަރީޢަތުގެ އަޑުއެހުމަކީ ސިވިލްކޯޓުގެ ޤަވާޢިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފު އަޑުއެހުމެއް ކަމަށް ޤަވާޢިދުތަކާ ޚިލާފަށް ބާއްވާފައިވާ ކަމަށާއި އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

15. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާގައި ދަޢުވާ ދެކޮށް ބުނެފައިވަނީ ކޯޓު އަޑުއެހުމެއް ބާއްވަން ޖެހޭނީ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކުން ނުކުތުމުން ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމަށާއި، އެ އަޑުއެހުމުގެ އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގެ ޤަވާޢިދު، ހާޒިރުކުރާ އަޑުއެހުމުގެ ތާރީޚާއި ވަގުތު ޝަރީޢަތުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ދެވިފައި ނުވާ ކަމަށާއި އެ ކޯޓުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށްވެސް، ފިޔަވަޅެއް އެ ޤަވާޢިދު އެކުލެވޭގޮތަށް ނުބޭއްވުނު، އެއްވެސް ހާލަތެއް ހުރި ނަމަވެސް އެ ކޯޓުން ޚިލާފު ޤާނޫނީ އިޖުރާއަތުގެ ދަށުން ދަޢުވާ ނިންމާފައިވާ ކަމަށެވެ.

ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ: ސިވިލްކޯޓުން ހާޒިރުނުވެވުނު އަޑުއެހުމަކީ އެ އަޑުއެހުމުގެ ތާރީޚު އަންގަން ފޮނުވާ މަޢުލޫމާތު ހަވާލުކުރެވިފައިވާ ޝަރުޢީ ކޯޓުގެ ޤަވާޢިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ބާއްވާފައިވާ ހާޒިރުނުވެވުނު އަޑުއެހުމެއް ކަމަށް ބުނެ ދޫކޮށްލަން ބޭނުން ނުކުތާ

16. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނަފައިވަނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަޤާމުން ދުރުކުރުމުގެ މައްސަލައިގައި ނުވަތަ ވަޒީރުންގެ މައްޗަށް އިތުބާރުނެތްކަމުގެ މައްސަލައެއް ނުވަތަ ފަނޑިޔާރުންނާއި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މުއައްސަސާތަކުގެ މެންބަރުންނާއި މިނިވަން މުސްތަޤިއްލު މަޤާމުތަކުގައި ތިބި މީހުން މަޤާމުން ވަކިކުރުމުގެ މައްސަލައެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ވަގުތެއްގައި އެ މައްސަލައާމެދު މަޖިލީހުން ގޮތެއް ނިންމުމުގެ ކުރިން މެންބަރަކު ހުށަހަޅާ ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހަމައަށް ކުރިމަތިލި އަދި ނުކުތުމާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ އިޖާޒަތު ނެތިކަމުގެ މައްސަލައެއް މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅި ވޯޓަށް އެހުމަށް ތާވަލުކުރެވިފައިވާކަމަށް. އެންގެވުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 202 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައި އޮތް އިތުބާރުނެތްކަމުގެ ވޯޓުގެ ކުރިން މެންބަރުން ހައްގުތަކުން އެއް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅިގެން މަސައްކަތްކުރަމުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނަފައިވެއެވެ.

17. އިސްތިއުނާފުކުރަމުންދާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނަފައިވަނީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްގަށް ކުރިމަތިން ނުކުތާއާއި އަމުރު ބުރަވޯޓުން ކުރިއަށް ކޯޓުގެ މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރު ގޮތުން ނިންމިކަމަށެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ދަޢުވާގައި ފާހަގަކުރި ކަންކަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބާތިލުކޮށްފައިވާކަމަށް މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރު ފާހަގަކުރައްވަމުން އިސްތިއުނާފުކުރަމުންދާ ފަރާތުން ބުނަފައިވެއެވެ.

ފަސްވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ހައްޔަރުކޮށް ބަންދުކޮށްފައިވާކަން ފާހަގަކުރެއްވުމުން އެފަދަ ޝަރީޢަތަށް ހާޟިރުކުރުމާ ނުލައި މަސައްކަތްކުރުމަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ގެންދަވާފައިވާ ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ބަލާ ހުށަހެޅި ނުކުތާ

18. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނަމަވެސް، މީހަކު ހައްޔަރުކުރި ކަމުގައިވާނަމަ، ވަގުތުން އެންމެ ކައިރީގައިވާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަކަށް އޭނާ ގެންދަންވާނެ ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ދިރިއުޅުއްވާ މ.ސަންގޯސްގެ 6 ވަނަ ފަންގިފިލާއިން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ގެންގޮސްފައިވަނީ ސ.ހުޅުދޫއަށްކަމަށް. ބުނެވިދިޔަ ޤާނޫނުގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް އަމަލުކުރުމުގައި ދުރުވެ ކަސްޓަޑީއަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ގެންގޮސްފައިވަނީ ކަނޑައެޅިގެން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ކޯޓުގައި ފާހަގަކުރުމުގައިވެސް އެކަމަށް ދިޔައީ ނުކުރެވި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 95 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

19. އިސްތިއުނާފަށްރައްދުދޭ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނަމަވެސް، މީހަކު ހައްޔަރުކުރި ކަމުގައިވާނަމަ، ވަގުތުން އެންމެ ކައިރީގައިވާ ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަކަށް އޭނާ ގެންދަންވާނެ ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 45 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައި އޮތަސް، އެކަމުގެ މަޤްޞަދަކީ ހައްޔަރުކުރުމަށް ފަހު ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަށް ގެންދެވުމަށްފަހު، އޭނާގެ މައްސަލަ ބެލުމަށް ގެނެސް އޭނާ ހައްޔަރުކުރެވުނު ސަބަބު ކަނޑައެޅުމަށްފަހުގައެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް މ.ސަންގޯސް ގެއިން ހައްޔަރުކުރުމަށްފަހު، އެ ގެއިން ފުލުހުންގެ ބޯޓުގެ ދަށުން އެހެން ތަނަކަށް ގެންދިއުމުގެ ކުރިން މަސައްކަތްކުރާ ޕޮލިސްއޮފިސަރުންގެ އިސްވެރިއާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދުގެ ހާލަތު ކަނޑައަޅާފައިވާ، އެ އިޖުރާއަތު ފުރިހަމަކުރުމަށް އެންމެ ކައިރީގައި ހުރި ފުލުހުންގެ މަރުކަޒަކީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް އޮތީ ގެންދަންޖެހުނުކަމަށް އިސްތިއުނާފަށްރައްދުދޭ ފަރާތުން ދެކޭކަމަށް ބުނެފައިވެއެވެ.

ހަވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އެންޓި ޓޯޗަރ ޤާނޫނު) އާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ

ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފަށް ބަންދުކޮށްފައިވާކަމަށް ފާހަގަކުރެވުނުނަމަވެސް އެކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރެވުނުކަމުގެ ނެތި ތުހުމަތުކުރެވޭ ވަކިސަރުތުގައި ޖުމްލަތަކެއްގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރުކުރެވިފައިވާކަމަށް ބެލެވޭ ނުކުތާއެވެ.

20. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ޖިނާއީ ބަންދުކޮށްފައި ބޭއްވުމަށް ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުގައި ހުށަހެޅިފައިނުވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ އާއި ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ސަރުކާރުގެ ސާބިތުކޮށްދިނުމުގެ ފުރަތަމަ ތަޙުޤީޤުކުރެވި، އެތަނުގެ ޖިނާއީ ކަންކަމުގެ އިޖުރާއާތު މިނިސްޓަރަށް ދިނުމުގެ ބާރުވެރިކަން ލިބިގެންވާކަމަށެވެ. އަދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރުކޮށްފައިވަނީ ޤާނޫނީ ޙައްޤުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާ ކަމަށް، އާ ޚިލާފު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ބުނެފައިވާ މާއްދާގެ ދަށުން ޖިނާއީ ހުށަހަޅާފައިވާ ތުހުމަތުގައި ހައްޔަރުކޮށްފައިވާ ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ސަރުކާރު ކަންކަމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ބައްޔަކާއި މިނިސްޓަރު އާއި އިޖުރާއާތުގެ ތަޙުޤީޤު ކަންކަމުގައި ބުނެފައި ނުވާކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ޤާނޫނީ ތަޙުޤީޤު ބަންދުގައި ބަހައްޓާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 13/2013 (އަންހެން ޤައުމީ ޤާނޫނު)ގެ ދަށުން ޙުކުމެއްގެ އަމަލުކޮށްފައިވާ ބަންދުގައެވެ.

21. އިސްތިއުނާފުކުރަމުންދާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ ދަށުން ބަންދުކޮށްފައި ބޭއްވުމަށް ތަޙުޤީޤުކޮށްފައިވާ ތުހުމަތުގައި ހުށަހެޅިފައިނުވާ ސާބިތުކޮށް ދިނުމަށް އިސްތިއުނާފު އާއި ކަމަށް ކަންކަން ޤާނޫނުގައި ހެދި މިނިސްޓަރަށް ވަކި ތަރުތީބު ޖިނާއީ ކަންކަމުގެ އިޖުރާއާތު ނިޒާމުކަމެއް ކަމަށް ބަޔާންކޮށް ހަމައެކަނި ނިންމާފައެވެ.

ހަމަޖެހޭ ނުކުތާ: ފުލުހުން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންގައި ހުއްޓުވުމުގެ ސިޔާސަތު ހުރި ކަމަށްވާއިރު އެއްގޮތް ހުއްދަކަން ނުލިބިއްޔާ އެއްގޮތް ހަމައެކަނި ބޭރު އެހީއެއް ނުލިބިގެންވާކަން އެއްގޮތް ޖަވާބުދާރީވެ ބެލެވޭވޮޑިގެން ދައްކައިދީން ބަންދުގައި ނުލިބޭ ހުއްދަ ނުލިބިގެންވާކަން ކަސްޓަމްސްގެ އަމުރު ބެލެވޭވޮޑިގެން ޤާނޫނު އަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށްކަމަށްވުން ހުށަހެޅި ނުކުތާ

---

22. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެ ފަރާތުގެ މައްޗަށް މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސް އިން [illegible] ތުހުމަތުކަމާ ގުޅިގެން ހުރިކަމަށް ފުލުހުން ބުނާ ހެކި [illegible] ހުރީ ފުލުހުންގެ ބެލުމުގެ [illegible] މިއިން އެއްވެސް ހެއްކަކަށް ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްވެސް [illegible] އަދި [illegible] ބަންދުކުރެވޭނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ 5 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/170 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

23. އިސްތިއުނާފު [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބުނެފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުގެ މައްޗަށް [illegible] ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

[illegible] [illegible]: [illegible] 57ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 60ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

24. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންވެގެންވާ ޙައްޤުތަކުން ނުވަތަ މިނިވަންކަމުން މަޙްރޫމްކުރެވޭނީ އެކަމަށް [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 57ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވުން، ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށާއި، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމަށް ޝަރީޢަތުން އަމުރު ކުރެވުނު އެއްވެސް [illegible] ނެތްކަމަށެވެ.

25. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޤަވާޢިދު ދެކުން ބުނެފައިވަނީ ސަރީޙަކޮށް [illegible] ބަންދުކުރެވުނު ހާލަތުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އަށް ރިޢާޔަތްކުރެވިފައިނުވާ ކަމަށް ނުކުތާކަމަށެވެ.

ނުކުތާ ނަންބަރު: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ޚިލާފުވެފައިވޭތޯ ބެލުމުގެ ޝަރުޢީ ނުކުތާއެވެ.

26. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ އެ ފަރާތުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ނިމެމުން 19 ޖުލައި 2017 ގައި ޝަރީޢަތަށް ހާޟިރުކުރުމަށް ޙާޟިރުވުމަށް އެންގުމުން ފަރާތުގެ ވަކީލު އެކަމަށް ބަންދުގެ މުއްދަތު ނިންމުމުގެ މަޝްވަރާއާ ދުރަށް ކުރާފަރާތްތަކާ ފަރާތުގެ ވަކީލަށް ދަޢުވާކުރާފަރާތުން އެދިފައިވާ މައްސަލާ ވިއަރުމުގެ އިޖުރާއާ ދެކޮޅަށް މަޝްވަރާކުރާ [illegible] ހުރިހާ އެއްޗެއް ވަކިން ވަކީލާ އެއްވެސް މަޝްވަރާ ދެވިފައެއް ނުވަނީ ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް އެދި ބަލާ ބައްދަލުވުމުގައި ބަންދުގެ މުއްދަތުގައި ހަރަކާތްތެރިވެފައި ނުވާ ފަރާތް ކުރާ ފަރާތަށް ޝަރީޢަތުން ފާހަގަކުރައްވާ ފަރާތް ބަލާ ބަޔާން ބަންދުކުރެވިފައި ދަޢުވާގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 60ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށާއި އަދި ހައިކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު 2015/HC-A/170 ގެ ސަބަބުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ތަފްސީލު ޚިލާފަށް ބަލާ ވަކިން ނިންމާފައިވާތީ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ފާހަގަކުރާ ނިންމާފައިވާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

27. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެމުން ބުނެފައިވަނީ ބަންދާކުރު ދޫކުރުން ނިންމުމުގައި ފަނޑިޔާރު ބަލަންޖެހޭ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ 5 ސަބަބުތަކުން ސަބަބެއް އޮތްކަން ކަމަށާއި އަދި އެއިން ސަބަބެއް ފިޔަވަޅުއެޅުމަކީ ނުވަތަ ޝަރީޢަތަށްދިމާކުރުން ނުވަތަ ނިންމުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވާ ޝަރީޢަތް ތަޙުޤީޤު ކުރަން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމާ ގުޅޭ މައްސަލަ ބަލާ ފަނޑިޔާރު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި 49 ވަނަ މާއްދާއިން އަންގާން ބޭނުންކުރަންޖެހޭ އަދި ބަލާނުލައި ދަޢުވާ ނިންމުމަށް ބާރު ދިނުން ތަޙުޤީޤު ކުރަން ޤާނޫނުން އިޖުރާއަތުތަކެއް ފަރާތަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ދީފައިވާނެއެވެ.

ތިންވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ ދިފާޢުކުރުމަށް ފުރުޞަތުދިނުން ހުރަހެއް ނުކުތާ

28. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅައިދޭ އެ ފަރާތުގެ ބަންދުގެ ދަޢުވާ ނިންމުމަށް ޝާހިދުން އަޅުއްވުމުގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުމުގައި ކުރިމަތިލީ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުންނާއި މަޝްވަރާ ނިންމުމަށް ދިފާޢު އަމުރު ނެރުއްވި ތަޙުޤީޤު ކުރަނިވި އަދި ދުރުގައި ހުރުމަށް ބަޔާނެއް ސާފުކުރުމަށް ޝަރީޢަތް މުޤައްރިރުން ފުރުޞަތު ނުދޭ ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމާ ދުރުކަމުގައި، އެ ނިންމުން ތަޙުޤީޤުކުރަން ނިންމުނުކަމަށް. އަދި އެގޮތަށް ދަޢުވާގެ މަޤާމުގެ ވާޖިބުގެ 202 ވަނަ މާއްދާ ދިފާޢުން ދަޢުވާކުރާތަނުގެ އަމުރެއް ނެރުއްވިކަން ތަޙުޤީޤުކުރުން އެ ޝަރީޢަތުން ދަޢުވާ ނިންމުމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމުގެ ދުރުކަމާ ގުޅިގެން ފަހުން އަމުރު ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމު ފަހަރެ އެ ނިންމުން ތަޙުޤީޤުކުރަން ނިންމުނުކަމާ އަދި އެގޮތަށް ބަލަހައްޓާ ދަޢުވާ ނިންމުމަށް އެއްވެސް ޝާހިދެއް ގެނައުމުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމު ދުރުކޮށް ފަނޑިޔާރު ހުށަހެޅުމަށް އެކަން ފަހުން އޮތް އެއްވެސް ދަށުން ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމު ފަހަރެ ބަދަލުގައި ބަލައިގަތުމަށް އަމުރުކުރިކަމާއި، އެފަރާތުން، ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމުގައި ފަނޑިޔާރުން ނިންމާފައި ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނީ 3 ހަފްތާގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތުގެ މަޤާމު ދުރުކޮށްފަހު ފަނޑިޔާރު އެ ޝަރީޢަތް ހިނގާފައި ދުވަސް އަދާކުރި ޝަރީޢަތުގެ ސިފަ ގެއްލި އިސްތިއުނާފަށް އަރުވާލުމަށް ނޫންކަން ދަޢުވާކުރުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައެވެ.

29. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެއްވުން ބުނެފައިވަނީ ޝަރީޢަތުގެ ޙަޤީޤަތް މުނާސިބުވާގޮތަށް އަމުރު ފުރުން ތިބި ޝަރީޢަތުގައި އަދުލު އިންސާފުގެ ސިފަ ގެއްލިފައިވާކަން ފާހަގަކޮށްދައްކަވާފައިވެއެވެ.

ހަތަރުވަނަ ނުކުތާ: ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) އާ ޚިލާފަށް ހުކުމްކުރި ނުކުތާއެވެ.

30. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ތަޙްޤީޤް ބަންދުކުރާ މީހުން ބަންދުކުރުމުގައި ކަސްޓަޑީއަށް ޖެހޭގޮތުން ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގެ (1) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އަދި (2)ވަނަ ނަންބަރުގައި ބާރުލާ ޖެހޭގޮތުގައި ބަންދުކުރުމުގައި ތަޙްޤީޤު ނިމި، ޝަރީޢަތް ފެށުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ފެށި، ކުށުގެ ކުރިން ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މުއްދަތު ބަޔާންކޮށްފައިވާތީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރުނެރެފައިވަނީ ބާރުލާ ޖެހޭގޮތުން ބަންދުކުރުމެވެ. އެހެންކަމުން، މަޙްކަމާގެ ދައުރު ޖާރީކުރައްވާފައިވާ ބާރުލާ ޖެހޭގޮތުގައި ބަންދުކުރުމުގެ އަމުރުނެރުއްވައި ދިމާލު ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޚިލާފުކަމަށެވެ.

31. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާ ފަރާތުން މި ނުކުތާއަށް ޖަވާބު ދެއްވުމުގައި ބުނެފައިވަނީ ކުށުގެ ކުރިން ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މުއްދަތު ބާރުލާ ޖެހޭގޮތުގައި ބަންދުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު އިޖުރާއާތު ބަޔާންކޮށްދޭ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ފަރާތަކުން އަމުރުކުރާ ބާރުލާ ޖެހޭގޮތުގައި ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ދޭންޖެހޭ ޙުކުމްތަކުގެ ތެރެއިން ކަމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާބެހޭ ޝަރީޢަތުން ދިރާސާކޮށްފައިވާ ގޮތް

32. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ކޮންމެ މީހެއްގެ ހައްޤުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ކުށުގެ ތުހުމަތު ނޫނީ، އެއްވެސް މީހެއްގެ ގައިގެ މިނިވަން،

ހިފައި، ހައްޔަރުކޮށް، އަދި ބަންދުކޮށްގެން ނުވާނެކަމަށެވެ. އަދި 46ވަނަ މާއްދާގައި ބުނަނީ ހައްޔަރު ކުރާ މީހާއަށް [illegible] ކުށެއް ކުރަމުންދާ [illegible] [illegible]، ނުވަތަ ކުށެއް ކުރިކަމަށް ނުވަތަ ކުށެއް [illegible] [illegible] [illegible] ޤަބޫލުކުރެވޭނެ އެކަށީގެންވާ ސަބަބުތަކެއް ނުވަތަ ހެކި ލިބިގެން، ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރަކުން [illegible] މެނުވީ، އެއްވެސް މީހަކު ހިފައި، ހައްޔަރުކޮށް، ނުވަތަ ބަންދުކުރެވިގެން ނުވާނެކަމަށެވެ.

33. އިސްތިއުނާފުކުރުމުން މި ޝަރުޢު [illegible]، އިސްތިއުނާފުވެރިޔާ، އަބްދުލް [illegible] [illegible]، [illegible] ބަންދުގައި ބަހައްޓަން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނާ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] ކޯޓުގެ ބަންދު އަމުރެއްގެ ދަށުންކަން އެނގެއެވެ. އެ އަމުރަކީ އަބްދުލް [illegible] [illegible] މައްޗަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ތުހުމަތުގެ ތަޙުޤީޤު [illegible] އެ އަމުރަކީ [illegible] [illegible].

34. [illegible]، މި ކޯޓުގެ ކުރިމަތީގައި އޮތް [illegible]، އަބްދުލް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible][3] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

35. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މި [illegible] [illegible]، އަދި [illegible] [illegible] [illegible] 24 ([illegible])

---

[3] ޕިސްތޯލް [illegible] [illegible]

ގަޑިއިރުގެ ތެރޭގައި، ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރު ކުރަންޖެހޭކަން އެނގެން އޮތެވެ.[4] މިގޮތުން، ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] އެނގެން އޮތެވެ.[5]

36. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި ވެސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.[6] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މިގޮތުން، [illegible] [illegible] ކޯޓުގައި ހިނގާ ޝަރީޢަތްތައް އާންމުންނަށް ހުޅުވާލައިގެން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ ޝަރީޢަތުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[7] [illegible]

---

[4] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 58 ވަނަ މާއްދާ

[5] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 59 ވަނަ މާއްދާ

[6] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ

[7] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

ގެންގޮސްފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ 5ވަނަ ނަންބަރަށް ރިޢާޔަތްކުރަން އޮންނަކަމުން ހުކުމްކުރައިގެން ސަރީޙަށް ހިންގައިދިނަމަ، ޢަދުލު އިންސާފު ޤާއިމުކުރުމަށް އެދިގެން ހުށަހަޅަން ދިފާޢުވުމަށްޓަކައި އެއީ ޤާނޫނުއަސާސީ ހިމާޔަތްކޮށްދޭ ޙައްޤެއް ކަމުގައިވާތީއާއި ދައުލަތުން ޝަރީޢަތް ފުރުޞަތު ދެއްވުމަށް ޤާނޫނުން ހުކުމުގެ ކުރިން ގޮތެއް ސަރީޙަށް މަޤުބޫލު ސިއްކުކުރުމުގެ ނުކުތާތަކުން އެނގެން އޮތުމަކީ، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68ވަނަ މާއްދާއާއި 69ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް އަޅުވާ ދާއިރާ މައްޗަށް ބަލާއިރު ގޮތުގެ ނިޔާވުން ސަރީޙަށް ބުރަނެ ގެންގޮސްފައިވާކަން ދެނެގަތުން ހަމައެއް މިންވަރުގައި އޮތްކަމަށް ހަމަޖެހެންނެތް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

37. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ ބަންދު މުއްދަތުގެ މަޖިލިސް ސިއްރުކުރުން އެއީ ބާޠިލު އިޖުރާއަތެއްގެ މައްޗަށް ހިނގައިދިޔަ ކަންތައްތަކެއް ކަމުގައި ބެލެވޭން ކަމަށް، އެކަންކަމީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުކަމުގައި އަރިހުންނަކަށް ޤަބޫލުކުރެވެއެވެ.

38. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި މަތީ ކޯޓުތަކުގެ ސާބިތުކުރުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް ތަބާ މަތީކޯޓުގެ ސާބިތުކަން ބެލެވޭ ބަރާބަރުކަން ކަށަވަރުކޮށްދެއްވުމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2017/HC-A/189 ޤަޟިއްޔާގެ ފަހަރުގެ ގޮތުން ނިންމުމުގެ (ނ) ގައި ބުނެފައިވަނީ:

"...އިސްތިއުނާފު މި ކުރަނީ ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ޕޮލިސް އިންސިޓިއުޝަންގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ކުރިއަށް ކޯޓުން އިޖުރާއަތްތަކުގައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 (ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މަޖިލީހުގެ މެމްބަރަކު ފުލުހުން ބަންދުކުރުމަށް ދޫކުރެވިފައިވާ އަމުރަކީ މި މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ އެންގުމަކާއެކު، ޝަރީޢަތުގެ ވަކިކޮށްދީފައިވާ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމާ އެކު ބަންދު ކުރުމަށް ކުރީގެ ޝަރީޢަތުގެ ފަރާތުން ޝަރީޢަތުގެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ޝަރީޢަތު އަމުރެއްކަން އެނގެއެވެ."

މި ފަހައިންކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

39. އިސްވެ ބަޔާންވި ދިޔަ ޤަޟިއްޔާގައި "ޝަރީޢަތުގެ މައްސަލަ ތަޙުޤީޤުގެން އަންނަ ކޯޓުގެ ކަމަކީ ޝަރީޢަތުކަން ފާޅުވި" މި ފަހައިން ބަޔާންކޮށްފައި އޮތުމަކަށް، އިތުރު ތަޙުޤީޤާއި ނުވަތަ މާނަކުރުމާ

ނުވަތަ ތަފްސީލަކާ ނުލައި އެ [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަކަށް އެ ހަމަ [illegible] ކަމަކަށް [illegible] ޤަބޫލު ނުކުރެވޭނެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ސާފުކޮށްދޭން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ.

40. ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގައި އެ އަމުރު ދޫކުރުމުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible]، އެ [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އަމުރު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

41. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] ކޯޓު [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].[8]

42. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ[9] 13 ވަނަ މާއްދާއަކީ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު މާއްދާއެއްކަމަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމްކޯޓުން ކަނޑައަޅާފައިވެއެވެ.[10] އަދި [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި

---

[8] ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-L/95/2017/222

[9] ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013

[10] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-C/12 ޤަޟިއްޔާ

ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންވެގެންވާ ޤާނޫނުގެ ކުރިމަތީގައި ހަމަހަމަކަން [illegible] [illegible] [illegible]، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލުތަކަށްވެސް [illegible]، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކުރުމުގެ ބާވަތަށް [illegible] އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގެ 13ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއާތު، ޤާނޫނުއަސާސީއާ [illegible] [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ އިޖުރާއާތު [illegible] ފާހަގަކޮށްފައިވެއެވެ. [illegible] ކޯޓުގައި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރު [illegible] [illegible] [illegible] މައްސަލަގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޝަރީޢަތުގެ ގަވާއިދުގެ 202 (ހ)ގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

43. ކޯޓު އަމުރުއެއްގެ ދަށުން ނުވަތަ ކޯޓު އަމުރަކާ ނުލައި ނަގާފައިވެސް، [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 45ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 6 ވަނަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ޤާނޫނުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

44. ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު)ގެ 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ޙުކުމުން ބަންދުކޮށްފައިވާ ބަންދީންގެ ޙައްޤުތަކާއި ޙިމާޔަތްކޮށް، ހުކުމް ތަންފީޒުކުރުމުގައި އިންސާފުވެރި އުޞޫލު ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް ކަނޑައަޅާ ސަރުކާރުގެ ޒިންމާއެއް، އަދި ޖަލުތަކުގެ ނިޒާމު ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސްގެ އިޞްލާޙު މިނިސްޓަރު ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ބަންދީން ހިންގުމަށްޓަކައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތެވެ. އިސްތިއުނާފު ކޯޓުން ބަލާއިރު ބަންދުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތައް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނު އަސާސީގައި ކަށަވަރުކޮށްދީފައިވާ ޙައްޤުތަކާ އެއްގޮތަށް، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ބަޔާންކުރާ ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ހިންގަންޖެހޭ ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޙުކުމްތަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ބަންދުކުރާ ތަންތަނުގައި ޙަޤީޤަތުގައި ކަށަވަރުކުރުމުގެ އަސާސީ އުޞޫލުތަކެއް ހިމެނޭ، ޙުކުމް ބަންދުކުރާ ތަންތަނުގައި ބަންދުކުރެވޭ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ އެއްގޮތަށް ކަރެކްޝަނަލް ސަރވިސް ކަނޑައަޅާ ގޮތަށް ޙުކުމްތަކުގައި އެ ސަރވިސްއިން ހިންގާ ޤާނޫނީ ޖަލުގެ ނިޒާމު ކަނޑައެޅިގެން އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާއެއް ކަމުގައި ކަށަވަރުކުރެވެއެވެ.

45. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޙުކުމް ބަންދުކުރުމުގައި ބަލަންޖެހޭ ކަރުދާސްތައް އެކުލަވާލާފައިވާ ޙުކުމްތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް ޙުކުމުގެ މުއްދަތު ކަނޑައެޅުމުގައި ޤާނޫނުތަކުގެ ބަޔާންތަކާ އެ އިޖުރާއަތު ބަލަހައްޓައިދިނުން އެދިފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި އެކަން ހުށަހެޅުމާއި ޙިމާޔަތްކުރުމާއި ގުޅޭ އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތްތައް ބަލަހައްޓާ ގޮތް ކަނޑައެޅިފައިވެއެވެ.

46. އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ބަންދުކުރުމުގެ މުއްދަތު ނިޔަލަށް ބާއްވާ ސަރުކާރުގެ ޙުކުމް ފަދަ ގޮތަކަށް ޙުކުމް މުއްދަތު ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަރުކާރުގެ އިސްތިއުނާފު ޙަވާލުކުރާ ގޮތަށް ބަދަލުކުރެވިފައިވާ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ. ސަރުކާރުގެ ޙުކުމް ހިންގާ ދަނޑިވަޅު އެ ޙުކުމް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙުކުމްތަކުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ. އަދި ވަކިކުރާ ސަރުކާރުގެ ޙުކުމް ކުރިން ކަނޑައަޅާފައިވާ ސަރުކާރުގެ ޙުކުމްތައް ބަލައި ނުކުރެވޭ ކަރުދާސް ހިމަނާ ދޫކުރުމާއި ތަރައްޤީ ޙިމާޔަތްކުރާ އިޖުރާއަތުތައް ގެންދިޔުމާއި ކަމުގެ ޙަޤީޤަތް އެންގެވުމަށް އަމުރު ނެރުމެވެ.

47. ތަޙްޤީޤަށް ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުކުރެވޭނީ ކަސްޓޮޑިއަލް ޖަލެއްގައިކަމަށް ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (1) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އަދި (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި ރިމާންޑް ޖަލެއްގައި ބަންދުކުރެވޭނީ ތަޙްޤީޤު ނިމި، ޝަރީޢަތް ފުރުމުގެ ކުރިން ނުވަތަ ޝަރީޢަތް ފުރި، ޙުކުމް ކުރުމުގެ ކުރިން ކޯޓު އަމުރެއްގެ ދަށުން ބަންދުކުރާ މުއްދަތަކަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، އިސްތިޢުނާފުކުރާ ފަރާތް ބަންދުކުރުމަށް އަމުރުކޮށްފައިވަނީ ރިމާންޑް ޖަލުގައެވެ. އެހެންކަމުން މައްސަލައިގެ ޙަޤީޤަތް ހުރި ޙާލަތުން، އަދި ތަޙްޤީޤު ނިމިފައިވާކަމެއް އެނގެން ނެތި، ރިމާންޑް ޖަލެއްގައި ބަންދުކުރުމަށް އަމުރު ކޮށްފައިވުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 14/2013 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަލުތަކާއި ޕެރޯލްގެ ޤާނޫނު)ގެ 4 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި ޚިލާފު ކަމެއްކަމުގައި ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

48. ބުނެވިދިޔަ ސަބަބުތަކާހުރެ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/4166 ކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށްކަމަށް ފާހަގަކުރެވެއެވެ.

ނިމުނު:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ސަބަބުތަކުގެ މަތިން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/4166 ކޯޓު އަމުރު ބާޠިލުކޮށް މި މައްސަލާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި، ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.

މިމައްސަލާ ބެލި ފަނޑިޔާރުން

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރަޢޫފް އިބްރާހީމް

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން ޝަހީމް

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް